

Čís. 7961.

Předpisem čl. 285 obch. zák. nebyl zrušen § 908 obč. zák., pokud jím bylo bezvinné straně přiznáno právo, podržeti přijatý závdavek anebo žádati dvojnásobek závdavku, jenž byl jí poskytnut.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1928, Rv I 1186/27.)

Na dotvrzení kupu okurek dal kupitel prodávateli závdavek 500 Kč. Žalobě o vrácení těchto 500 Kč procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud žalobu zamítl. **Důvody:** Bylo zjištěno, že obchod mezi stranami byl obchodem fixním a že žalobce jako kupitel byl v prodlení, ježto okurky ve stanovené lhůtě neodebral, takže smlouva jeho vinou nebyla splněna. Může tudíž bezvinná strana podle § 908 obč. zák. podržeti závdavek, jež přijala. Toto ustanovení platí i podle čl. 285 obch. zák. Plenissimárním rozhodnutím býv. nejv. soudního dvoru ze dne 13. dubna 1915, Pres. 97/15 (kniha judikátů čís. 218) bylo vysloveno, že ustanovení § 908 obč. zák., pokud jest jím vysloveno, že, nesplní-li se smlouva vinou jedné strany, může strana nevinná závdavek, který od ní obdržela, si podržeti nebo může nazpět žádati dvojnásobnou částku závdavku, jež dala, — nebylo zrušeno čl. 285 obch. zák., ani čl. 354 a 355 obch. zák. nejsou na závadu uplatňování tohoto práva při obchodní koupi, toto právo však může být vykonáno jen na místo práv příslušejících podle čl. 354 a 355 obch. zák. bezvinné straně, nikoliv i zároveň s právy těmi.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

Důvody:

Po právní stránce posoudil odvolací soud věc správně, řídě se zásadami, vyslovenými v judikátu býv. nejv. soudu ve Vídni čís. 218 (sb. Nowakovy čís. 1639). Poukázati jest ještě na rozhodnutí téhož soudu ze dne 4. června 1918 Rv I 229/18 (zapsané pod čís. 270 v repertoriu nálezu a uveřejněné ve sb. Nowakově pod čís. 1838), a k vůli úplnosti též na rozhodnutí čís. 2640 sb. n. s.

Čís. 7962.

Rozloučená manželka nemůže na manželi požadovati výživné podle dvorského dekretu ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s., třebas pravoplatnost rozsudku vyslovujícího rozluku manželství nastala teprve po podání žaloby o výživné.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1928, Rv I 1673/27.)

Žalobě rozloučené manželky proti manželi o placení výživného procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud za-

lobu zamítl. D ů v o d y: Soud procesní vychází se stanoviska, že manželství stran uzavřené dne 23. února 1921 bylo právoplatným rozsudkem zemského civilního soudu v Praze ze dne 29. května 1926 rozvedeno od stolu a lože z viny obou stran. Proto v zásadě přiznal podle dvorského dekretu ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s. žalobkyni nárok na výživné. Soud procesní však přehlíží, že manželství stran bylo usnesením zemského civilního soudu ze dne 24. července 1926 rozloučeno z viny obou manželů, kteréžto usnesení bylo postupem stolic potvrzeno rozhodnutím Nejvyššího soudu v Brně ze dne 18. ledna 1927, č. j. R I 1201/26. Rozluka manželství nastala tudíž dnem 24. července 1926 a tímto dnem zanikly také vzájemné závazky stran z dřívějšího manželství. Zejména zanikla tímto dnem povinnost žalovaného, by podle § 92 obč. zák. poskytoval žalobkyni slušnou výživu. Ježto manželství stran bylo ještě přede dnem podání žaloby, t. j. přede dnem 31. července 1926 rozloučeno z viny obou stran, nemůže žalobkyně žalobní nárok opírat ani o řečený dvorský dekret, jehož předpokladem je pouze, že manželství bylo rozvedeno, ani o ustanovení § 1266 obč. zák., poněvadž podle právoplatného rozhodnutí jest na rozluce spoluvinna a podle ustanovení právě citovaného má nároky náhradní pouze strana nevinná.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce dlužno k vývodům dovolání, jimiž se uplatňuje důvod podle čís. 4 § 503 c. ř. s., uvést toto: Dvorní dekret ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s., o který se opírala žaloba, platící jen pro případy oboustranně zaviněného rozvodu, jest výjimečným předpisem zákona, a jest proto podle § 7 obč. zák. vyloučeno jeho obdobné použití pro rozloučenou manželku. Jest tedy nepochybně, že žalobkyně nemá nároku na výživné podle řečeného dvorního dekretu od doby, kdy její manželství se žalovaným bylo rozloučeno. Nárok takový mohla by sice míti po dobu, po kterou bylo manželství jen rozvedeno z viny obou manželů, tedy po dobu od podání žaloby o placení výživného až do rozluky, ale i to jen tehdy, kdyby tu byly vzhledem ke zvláštním poměrům případu důvody slušnosti, které mluví pro to, by jí bylo přiznáno výživné. Při ústním jednání ze dne 28. února 1927 uvedly obě strany souhlasně, že jejich manželství bylo usnesením zemského soudu civilního v Praze ze dne 24. července 1926 rozloučeno z viny obou manželů, a že toto usnesení bylo rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 18. ledna 1927, R I 1201/26 konečně potvrzeno. Z toho jest zřejmo, že bylo prvním soudem uznáno na rozluku z viny obou stran již dříve, než žalobkyně podala žalobu o výživné, která byla podána dne 31. července 1926. Kdyby usnesení prvního soudce o rozluce nebylo bývalo žalobkyni napadeno, nemohla by si žalobkyně vůbec činiti nároky na výživné podle dvorního dekretu ze dne 4. května 1841, čís. 531 sb. z. s. Jestliže však

žalobkyně podáním zřejmě neodůvodněných opravných prostředků snažila se oddalovati právní moc usnesení o rozluce, nedalo by se srovnati s požadavkem slušnosti, aby se jí za to poskytovalo výjimečné dobrodiní výživného podle uvedeného dvorního dekretu.

Čís. 7963.

V řízení o žalobě o zmatečnost soudní výpovědi z bytu neplatí kratší lhůty § 575 c. ř. s.

I vyšší soudy, na něž došla věc přípustným opravným prostředkem, jsou povinny z úřadu zkoumati, zda se žaloba o zmatečnost (o obnovu) opírá o zákonný důvod a zda byla podána v zákonné lhůtě, nejsouce vázány ani tím, zda strany v přípravných spisech opravného řízení vytýkají výslovně onen nedostatek, aniž právním názorem, který snad o včasnosti žaloby vyslovily nižší soudy v důvodech rozhodnutí ve věci samé.

Lhůtu k žalobě o zmatečnost soudní výpovědi z bytu dlužno počítati od doručení výpovědi opatrovníku strany nezpůsobilé ku sporu, jenž navrhl výpověď, třebas bez svolení opatrovnického soudu. Okolnost, že opatrovník navrhl výpověď bez svolení opatrovnického soudu, nepřichází v úvahu při posuzování otázky, zda byla žaloba podána včas.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1928, Rv I 561/28.)

Žalobkyně, zbavená svéprávnosti pro choromyslnost, domáhala se žalobou, by byla prohlášena za zmatečnou výpověď z bytu daná žalobkyní žalovaným, ježto ji dal opatrovník žalobkyně, nevyžádav si svolení opatrovnického soudu. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby v podstatě z toho důvodu, že výpověď z bytu v tomto případě vyžadovala schválení opatrovnického soudu. Námitku odpůrkyně odvolatelů, že odvolání bylo podáno opožděně, ježto prý jde o věc nájemní a lhůta k odvolání byla tudíž pouze osmidenní, vyvrátil o d v o l a c í s o u d v d ů v o d e c h takto: Vzhledem k vytýkanému opoždění odvolání, musil se soud zabývati předem touto formální otázkou a zaujati k ní stanovisko. Přihlížeje k ustanovení § 533 c. ř. s., jenž se pro řízení o žalobě pro zmatečnost dovolává předpisů I.—IV. části soudního řádu, kdežto části VI., v níž jest právě předpis stanovící pro nájemné věci kratší odvolací lhůtu (§ 575 c. ř. s.), úplně pomíjí, nesdílí odvolací soud právní názor žalující strany v odvolacím sdělení a má naopak za to, že v řízení o žalobě pro zmatečnost platí pravidelná odvolací lhůta čtrnácti dnů (§ 464 c. ř. s.), třebas šlo o věc nájemní. Tento právní názor zastává jednotejně i judikatura (srovnej judikát nejvyššího soudu ve Vídni čís. 225 uveř. v Právniku 1915 (675). Odvolání ve lhůtě čtrnáctidenní podané bylo tudíž podáno včas.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a odmítl žalobu.